

This e-book was digitized from an original copy by the West African Research Association for the African Language Materials Archive (ALMA) project. Original funding for this project was provided by [UNESCO](#) and the [Council of American Overseas Research Centers \(CAORC\)](#) in cooperation with the [West African Research Association](#) and [Columbia University](#).

Please see the following web sites for more information about the ALMA project, contributing authors, and more titles in the series.

- Digital Library for International Research catalog: <http://catalog.crl.edu/search~S16>
- African Language Materials Archive (ALMA): <http://www.dliir.org/e-books.html>
- African language materials including interviews in video and PDF versions, documentary video, translation work, and bibliographies can be viewed at <http://alma.matrix.msu.edu>.

SOALMA

SIBALO Adama Zak

BIOGRAPHIE

Sibalo Adama Jacques est né en 1975 à Sissilé département de Kiembara dans la province du Sourou Burkina Faso. Orphelin de mère, issu d'une famille pauvre, il n'a pas eu la chance d'aller à l'école.

De 1985-1987, il bénéficie alors de l'alphabétisation dans sa langue nationale maternelle (mooré) à Kiembara.

De 1989-1990, il a été alphabétisé en langue française successive à Zaba et à Tougan dans la province du Sourou.

De 1990-1992, il fréquente l'école primaire de Kiembara (CMI-CMII) et obtient son diplôme de Certificat d'Etude Primaire Elémentaire.

Malgré les difficultés, il arrive en classe de 6ème pour la rentrée scolaire 1992-1993 au Collège Privée Apolline KY de Tougan.

A sa 5ème en 1993-1994, face aux multiples difficultés (le frais de loyer, scolaire, santé...) sans soutient, il est obligé d'abandonner les cours au mois d'avril 94 pour se rendre à Ouagadougou comme en aventure.

Chrétien pratiquant, son rêve dès le départ était d'être un abbé ou pasteur un jour. Mais il a vite compris que c'est Dieu qui appelle ses serviteurs (Jérémie 1 : 4) et qu'un homme peut servir Dieu d'une autre manière.

Amoureux de sa langue maternelle, passionné pour la culture, animé de compassion pour les analphabètes et n'ayant pas les moyens, il s'est auto-instruit.

En 2002, il édite un livre intitulé « Tõnd zabrã ka be ne ninsaal ye » et une collection de contes en mooré non éditée par manque de moyen.

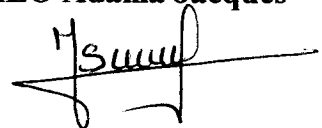
Il a suivi un séminaire de formation des formateurs d'interprète tenu à Balkuy du 27 au 02 mars 2001 au Centre de Formation de l'ANTBA (Association pour la Traduction de la Bible et l'Alphabétisation) sanctionné par une attestation.

Travaillant dans un secrétariat public, il a une notion en informatique et arrive souvent à traduire de document en mooré.

NB : Déterminé dans la lutte contre l'analphabétisme, Jacques voudrait créer une association dont le sigle est **ACIAR** « Action Contre l'Ignorance et l'Alphabétisation en milieu Rural »

Il lance aujourd'hui un appel à toutes les bonnes volontés, ONG, Associations et Institutions pour que ce projet voit le jour.

SIBALO Adama Jacques

GOM-ZUTĀ ZĪISI

1 - Nin-kēm a yembr Kibar	1
2 So-toagd kibar.....	2
3-Arzek soaba.....	3
4 - Tānd røk ne Kut røk.....	5
5 - Kēega, Pondr ne Gontuugo.....	6
6- Koom koglg soab kibar	7
7 – M ba Ligēneg naam rübo	8
8 – Naafo, Katr la m ba Soaamba	9
9- Baag ne Yūuga	10
10 - Vūnunvūug ne m ba Zōoga	11
11 - Zood yōgb yelle	12
12 – Nem-koaas ktbare	13
13 – M ba Soaamb ne m ba katr.	14
14 – Bt-büg a yembr ktbare.	17
15 – M ba Baag ne m ba Bøēga.....	18
16 – M ba Soaamba la m ba katr.	19
17 – M ba Soaamba, la Weoog-naab ne m ba Katr.....	21
18- M ba Soaamb la m ba katr.....	23

1 - Nin-kēema a yembr Kibar

Ninkēem a yembr n yik a zak pugē n na n tu gō weoogē. La a bi-bilfā yikame t'a na n tū-a lame, la baoā tōdgame t'a kōn tū ye. Tū bōe, weoogā pug yaa gōose, koom kae n yūud ye. Sēn yūd fāa a paoodame. La biigā tōdgame n tū-a n looge.

B sēn n wa n ta we-raooga puga, Saag n kuī, tu sebg sing yikri. Tū b zoe n tu kē tāng bokē n na n sool Saagā. Mik bokā yaa m ba Katr roogo. M ba Katr sēn wa n yi gōob n wa, a mikame t'a roogā pida ne rubo, t'a na n kudem ne sūnoogo n pud yul n yetē : «Roog vūudo, roog vūudo, roog vūud tu m meng be yung n gōodē». Tū biigā leok-a : «Pa sablem naaba, paa zēnem naaba, sā n pa beoogo, tōnd pa kuus ye»

M ba Katr sēn wūmdē, a kudemame n zoe n na n maan wa kilometr a yiibu . Wakat kāng la biigā yeela a baoā : «Yik tao-tao n dik yir sore». La ninkēema yiime t'a sūurā tar kiu, kiu la a yetē : « Katrā ye n da paame n sorā zug ye ». La m ba katr lebg n waame n le sing yulā n yetē : «Roog vūudo, roog vūudo, roog vūud tu m meng be yung n gōodē»

Tū biigā leok-a yasa : «Pa sablem naaba, paa zēnem naaba, sān pa beoogo, tōnd pa kuus ye ».

Sūnoogā yīnga, Katr singa kudemego la zoes yasa n na n gilme. Tū biigā tūneg m ba Katr loogrā n yi n dik sor n zoe n kuli. M ba Katr sēn wa n lebg n wa a tēedame t'a rubā ketame. T'a le sing yula, la ned ba a ye pa leokd-a ye. T'a kolg n na n lik n gese, la ned ba a ye ka be ye. T'a kēng ka n leb ka, a pa yānd ned ye . La a rika sorā n na n bao raoā ne a biigā, la wakat kāng tu b taa yiri.

Yaa woto la biigā maan n fāaga baoā, la a menga. Bū d ra kuus d kamba noor ye, d mii n kelg-ba.

2 So-toagd a ye kibare

Ned a ye n yik n na n tog sore. La a sēn wa n kolg tēngā sēn pa yud wakat a yiib kēnd la a tudg sorā. T'a gōode, n gilm n bao tēnga sorā n konge. Al ti koyūud la kom wa tar-a. La a waa n kēn n ti mika raoa sēn n zī sor noore. Mik raoā sēn n zīwā yaa Gāenga, la so-toagdā da ka mi ye. T'a puuse, ti Gāenga leok-a. Ti raoā sok-a : « Man tudga Rōosē tēnga sor n dat ti y wilgma ».

Ti Gāenga yeel-a : « Fo pa ne Toeegā sēn be taorā sīda ? ». Ti raoā leoke : « N yēe » Ti Gāenga yeel-a : « Fo sā n ti loog Toeegā n ta taor bilf bi f wēneg n kē f yēdgē wā ti Rōosē sor la be ».

Fo zab ne Gāenga pa tar yōodo, fo sīnd-f noor me, sūtoogo.

3- Arzek soaba

Arzek soaba n da be tēng a yembr pugē, n tar pabg la kamb wusgo. La a Rūmbōonegā pa tōe n sōd n sa ye : Piisi, Buuse, Noos la Kīini. La ne rē fāa a da koosda Guur la Taba.

La ra yaa ned me sēn dik ligdi ti lebg yē Wēnnaam. Ned sã n da bumb t'a ligdã pa a nengē, fo pa tōe n le paam ligd kãng ye. Fo sã n pa tar ligdi me f pa tōe n paam bumb a nengē ye. Ned Buug bi a Pesg sã n lui a rumsã suka, a pa le yit ye. Yē n na n soog-a.

La Sãan sã n wa sig-a, yaa ruing ning a sēn pa so wã la a na n yōk n ku n moneg Sãanã, sēn na n yul ti Sãanã sūur yi noog t'a ning-a barka. Bala nebã yetame ti f sãn maan Sãan yel-sōnde, a watē leb-f meng ne f kamba. La nin-kãnga da yimame ti yē sēn wēgd nebã tōe leba yē mengã ti pa ta a kamba ye.

La sēn yaa yell n ti yud yaa ti f tum m pa tōe-ã ; fo pa tōe me n boola a buud ye, ti bala a tara tōogo. Al ti tēnga nebã fāa wa goamd-a yelle.

La sēn wa n bee n beē, Wēnnaam nin-sōng a ye n da Buug ne Pesg n na n guule. Ti Buugã tōsga a Wīirã n kēng n ti lagma a rumsã. Ti nin-sōngã yet t'a na n gome, ti tēnga nebã yeel-a t'a pīnd n sīnd a noor ti Arzek soabã pa nin-sōng ye. La ne rē fāa raoã kell n talla raodo n kēng ti yānd Arzek soabã n yeel-a : « Mam daa Buug n loe n na n guul t'a tōsg a wīirã n wa naag yāmb rumsã. Ada sēn yāse ; n bōos n yōk-a ».

Ti arzek soaba leok-a : « Yaa ziri, Bu-kãnga roga ka n bi ka , yaa mam buuga ; da bao goam ne maam yibeogã ye ».

La Buugã soab sēn mi a yellã yīnga, a ka bao n na n bi ne-a ye. A yeela arzek soabã bala : « Wēnnaam yaa m kaset soaba. Foo la m kaset a yiib n soaba. Sã n mikame ti buugã yaa mam dē ka ne vēere d na n gese. F rumsã fāa na n saame n bas fo ».

Sid me Sēoogā sēn wa n ta, saag n tāsā rūmsā n ku n kell rūms piiga. Dē poore,
Webaas n wa n yōg a rūmsā fāa n wāb n kell raoā rūngā bala. Raoā niisā ne a
rūmbōonegā talla sōaang bilf-bilfu n ti sa zānga.

Wēnnam deegda ka-pāng soab zīg n zabe.

4 - Tānd ruk ne Kut ruk.

Daar a ye, Kut ruk yeela Tānd ruk yaa : «Fo ka na n wa ti d tog sor ne taaba ? »

Ti Tānd ruk leoke : « Na n yu toog ne maam. Fo miime ti m yaa bōn-wāadga. Bōn-kegeng sã n wē maam, m lebga girs-gurse. Mam puosd f la barka. Mam nong n paa bugmã zugu. Sã n yaa foo, f tõe n maana wa f sēn date. Bala, būmb pa tõe n wã foo ye».

La Kut ruk yeelame : «Fo yee n wat ti d kēnge, būmb sã n wat n na n wē foo, mam sēn yaa kegemdã ; n na n kok-a lame t'a ra ta foo ye. Al ti d wa ta d sēn datē wã». La Tānd ruk sakame ti b rik sore.

Ti kut ruk tar bilf-bilf ne a zoa. Būmb sã n na n maane, bi a soab wat b nengē, Kut ruk ningda a meng būmbã ne Tānd ruk soka ti ba yaa wēng me bi a ra ta m ba Tānd ruk ye.

B sēn wa n tar kēn n tar kēna, londã kōom la kũnkũba rub waa kutame ti bāmb sung taab toobo. Ti Tānd ruk tar bersgo la a yetē : «wui i, wui i, m naoare, m zugu, m logre, m puga... Mam sã n da bānge, m kō n waa n ye. La m sēn paam n be sorã zugã, rēndame ti m sak n kēng taoor bala».Ti m ba Kut ruk modgd ne a zoa koglgo. La sēn pa zāag bala, la kut ruk kell n wã Tānd ruk a koglgã pugē ti be saabo.

Ned fãa bāng n tūus a zoa, ti bōe yīnga, Zoa ning yaa a na n wã fo.

5 - Kēega, Pondr ne Gomtuuog

Daar a ye, m ba Ābg wa n boola werũmsã fãa ti b wa ri yē zak n wã .La Kēega, Pondr ne Gomtuuog naaga taab n ti ta Ābg zaka pug wakat yenga. La b tãaba fãa ti zĩnda zĩig a ye.

La Ābg tuma a pagã ne rub t'a ti kō-ba. La kēeg yu tao tao n deeg rubã n di n kell kɪdga, t'a taaba yet ti b na n gom ti kēeg yet pa saagd ye. Bala yē la b fãa kasmã. La zabr yika b sũka, bala ned kam fãa da yetame ti yē la kasmã. Al ti buurã ta m ba Ābga. Tɪ Ābg sɪd wa kolg kelg-b bilfu, n yaool n sok-ba : « Togs-y ti d bãng ãna n sɪd yaa yãmb kasmã ?»

Tɪ Pondr leoke : « Yaa maam ! Wēnnaam sēn wa n naand tēngãongã, tēngã da ra yaa begdo. La wĩndgã yiime n kuus begdã t'a lebg kegemde n pus pusi, yaa rē yĩng la mam sēn yɪgd n zuusd bogdã ».

Tɪ Gomtuuog yeele : «Wēnnaam sēn waa n naan maam wakato, tēngãongã meng da yaa begdo; ti Wēnnaam yet ti m kēnd n soosdē n da wa luɪ. Yaa rē yĩng ti m kēnd n soosd wa m bee gel zutu.

La kēeg yeelame : « Fãa yaa ziri ! Maam la b kēema. Mam sã n da pa zoet yãmb m ba Ābg nayēesã ; m naan n yeel ti m yud y lame. Wēnnaam sēn wa n naand maam ti tēngãongã da ka be ye, yaa rē la a kō maam pugs ti m tar n yɪgda. Tɪ m maoã wa ki, ti m kēng n ti bōos Wēnnaam zĩig n na n mum-a, ti Wēnnaam yeel ti m gũ rasem a yɪib t'a naan tēngãongã ti m yaool n mum m mã. La mam sēn da yãgda yĩnga, mam wedga m zugã n mum-a pug n be. Yãmb pa ne ti m zugã yaa kuglgu sɪda ? Yaa mam maoã kabre ».

Tɪ werũmsã fãa kaoog laado. La b gelg-a lame wa bãmba fãa kasma.

6- Koom koglg soab kibar

Ned a ye n da tar a koom koglg n togd n tall Bvugã, Ki ne Baag n puvug bãka. La koglgã sãn da yaa bilf yĩnga, a pa tõe n tall b fãa vugr n puvug koomã ye. La raoã da pa mi a sãn n na n maaneg ye. T'a yeel a menga : Mam sã n loog ne Baagã, Bvugã na n wãba ki wã, n sã n bas Baagã n loog ne ki wã, baag na n yõdg n wãba Bvugã. A ! m maand a wãna ?

La a kẽngame n ti togs a pagã. La a pagã yeelame : « Fo pa tõe n bas Baagã ne Bvug wakat a yembr meng ye, tu pa gomd Bvug ne Ki ye. Bas Baagã ne Ki wã, la f puvug n gãndg ne Bvugã n ti base. Lebg n wa rik ki wã n kẽng la f lebg ne Bvugã n wa rĩglge, n tall Baag marsã n ti paas ki wã la f yaool n lebg n wa rik Bvugã»

7 – M ba Ligēneg naam dɪbo

Maan a wāna, tɪ Liuul sēn yaa bilf wa kāmānbilā wa tōog n dɪ liuuli wā fāa naam ?

Daar a ye, liuliyā fāa tigma taab n yeel : “Tōnd bal n pa tar naaba. Ninsaalbā tar b naaba, werūmsā me tar b rē. Tōnd me bao ned d soka t’a yɪ d naaba. Tɪ liuliyā fāa yet yaa sɪda, yaa sɪda. La ned kam fāa da baodame n na n paam naamā n dɪ.

Tɪ Panandtugr sēn yaa bedr la a tar pānga yeele : « D maan wags taab ne yɪgbo, liul ning sēn na n tōog n yɪk n kul yīngrā n tɪ zɔʊg a taabā n na n lebg d naaba».

La liuliyā fāa sūur yɪ noogo. Bala, ned kam fāa sūur da keema ne a menga. Sā n pa m ba Ligēneg bal sūur n da pa keeme.

Sēn deng tɪ b kō noor tɪ b yɪke, m ba Ligēneg zoe n dɪ Panantugr poorā zug n zaonde. B sēn wa n kō noor tɪ b yɪke, liuliyā fāa yɪkame n tar yīngr rɪub n tar rɪubo, tɪ pedg wa sung yaamse, tɪ Panandtugri ket n tar yīngr rɪubo. Yē me wa n yaame, t’a yānes n ges tɪ liuul ba a ye ka le pɔgd-a ye. T’a kelem n yeele : «Yaa maam la naabā».

Sēn zems wa metr piiga a wɔma m ba Ligēneg koεgā : «Zirimbe nedā ! Fo pa naab ye ; gese, yaa maam n be al yīngri n yɪd foo we e e...!»

La m ba Ligēneg rεega a naam tɪ liuliyā fāa wē nug pok n kō-a

8 – Naafo, Katr la m ba Soaamba

M ba Katr wa n diga Yāk n yōk n na n wābe. La a sēn wa n paam-a n gād n tar taeeb la a sēn ti lut bok pug n pa tōe n le yi ye. La a tar yābre.

La werūng fāa sēn loogd n womd-a kelēnga b miime ti yaa m ba Katre. B pa kolgd ye. Naaf a yembr n wa da loogd n wom buurā n bao n na n kelge, a womda m ba katr sēn yete : «Wa-y n sōng-ma ; yaa rasem a tāab rūnda la m be bokā pug n pa rit la m pa yūud koom ye. La ned ba a ye pa wat n song maam ye ».

Naafā sīd zoe m ba Katr nimbāanega n kolg bokā noor n dik a zuurā n tees Katr sēn be bokā pugā, ti m ba Katr gād naafā zuurā n tak-a n yiisi.

La m ba katr yu tao tao n yeel Naafā t’a sōng-a ne rub ti kom n tar yē.

Naafo : « Fo rita bōe ? Bas-m la f yaool n gome ».

Katr : « Mam nonga nag-polla nemdo, mam na n singa ne foo ».

Wakat kāng la m ba Soaamb taabo. Ti Soaamb soke, ti ned fāa togse. Ti Soaamb yeele : « Ad yaa yel-solemde, maan a wāna ti Naaf wa tōog n yiis Katr bok pugā ? mam pa tōe n tē yāoā ye . Sā n yaa woto bi m ba Katr lebg n kē bokā pugā ti naaf maan wa a sēn da maanā ti d ges a sā n na n tōog n yiis f lame.»

M ba Katr yalemnda yīnga a sīd leba boka pugā . ti m ba Soaamb yeel m ba Naafo : «Fo bao n na n fāaga m ba Katr t’a rat n ku foo, loog la f bas-a boka pugā».

Naafā sīd loogame la a bas m ba Katr boka pug t’a ki.

9- Baag ne Yūuga

Baag ne Yūug da nonga taab sōma, tı b reemd ne taab wakat fāa. La Yūug tara yam n le mi tut wuŋg n yākd n tıbsda a taabã b sã n lut bãaga. Sēn yıud fāa m ba Baag sēn n mi n zoe tı kugã wāad-a bı gōosã kōs-a wã.

La b zu-soabã da nonga Yūug n yıud Baaga, n mi n salend-a. La Baag yē reegda pãbr wakat fāa. T'a sūurã puug t'a baood n dat n zab ne Yūuga.

Daar a yembre, b waa n tūu taab n na n tı gō Weoogē. La daarã fāa tore, b ka paam būmb ye tı b lebg n kuus zaalem. La zubuko, Baaga yōorã poglame t'a pa tōe n vuus ye. Tı Yūug yeel-a : «Tall raodo, yaa sıd tı daarã fāa pugē d yaame n le pa paam būmb ye. La rē pa yelle ye, sēn yaa sōma n tı yıud fāa yaa tı fo paam laaftı». La Baag sūurã puugame t'a yeel-a : «Kuuma ! fo sã n pa tar gomd sēn na n gom bi f sınd f noore ». Tı Yūug leok-a : «Mam pa yeel gomd sēn yaa wēng we n zoa », bōe yıng tı fo puugd f sūuri».Tı Baag yeel-a yasa : «Wakat fāa yaa maam n ye n tomde tı fo zı n pa maand fı, yaool n yaa maam yasa me la b sıbgda tı fo tar laaftı ; rūnda teka mam sã n gō Weoogã n paam ruibo fo pa na n paam ye.

Tı Yūug me yeel-a : “Sã n yaa woto, m pa na n le tıbs f ye. Fo na n paa ne f nodrã.»

Yaa rē yıng la Baag sēn pa tōe n vuus ne a yōbogdã. Yē ne Yūug yaa beem.

10 – Vūnūnūug ne m ba Zōoga

Daar a ye, zōog gōome n ti mik Vūnūnūug sēn luᵛ Bīisnaar pugē n pa tōe n yi ye. La Zōog tōdga a na sōng –a t’a pōse, n bas n laad-a la a tuud-a : «Fo yaa yalem bala, ānna n yeel foo tᵛ f wa kē bāk pēelg-kāngā puga ? Yāood soaba, ad f sēn be a pug n pa tōe n yi ye . Fo na n kii ka».

Vūnūnūugā sēn da baooda a meng n date n pōs yīnga a pa leok-a ye.

Tᵛ Zōog le yeel-a yasa : «Mam pa yalem wa foo ye, mam tōe m meng zāabo; yel-kānga buud pa tōe n paam maam abada ». N bas n la Vūnūnūug sōma n yaool n yᵛk n looge.

A sēn wa n tar gōobo, Zōog ti yāa sud sēn pid ne ruᵛko. T’a yāsē n tar gesgo, n baood yam ning a sēn na n maaneg n dᵛ sudā. La a wa n yeela a menga : Ad yaa zunoogo, rabeem ka be ne yāoā ruᵛb ye. Bala, Sud yaa tako, mam zᵛslmā pa sek m na sūda a pugē ye. T’a sud be sudā pugē kōom n na n dᵛ-a. Sudā nooma yīnga, a yīmame ti Sudā yaa sūudu sēn tōe n gād a naoā. Yē sēn ditame a zᵛsgdame n paasdē t’a naoā tar sūdbu. A sēn wa n dᵛ n tᵛg n yaag a pᵛgsā t’a na n yᵛke, naoā sūdame ; pāng pa le be sēn na n yᵛk ye. T’a tar a naoā vᵛgbo, ti pᵛgsā tar vēe ē ē... Yaams la sūtoogā waa n kēe m ba Zōog t’a kell n pa su Sudā zug n ki.

11 - Zood yōgb yelle

Kīnkīrg a yembr n yit wakat fāa weogā pug n wat n dood tēn-bila a ye daaga.

La a waa n yōga zood ne raa a ye. La a sã n wa raagã fãa b bee ne taaba.

La raoã wa n yikame n zoamba a Wedmoaaga n na n ti kaag-a. La a sēn wa n ta zak wã n puuse, a zoa sēn yaa Kīnkīrgã sid yi n puus-a lame n lebg n kē a roog wã. La vugr bala zakã lebga kãgre. Tı raoã ket n zīē, sēn yı bilf la Kīnkīrgã baoã la a maoã sēn yi n puus-a n lebg n kē.

La raoã Wedmoaagã waa kumame t'a tik n yik ti kolg-a, ti Wedmoaagã yeel-a : « Mam yãbrã tãab n soaba sã n mik tōnd ka b na n kuv tōndo ». La raoã loogame n ti zīndi. La Wedmoaagã le kumame, ti raoã yik n wudg n ti ta n yik n zomb Wedmoaagã n na n zoe n kuli. La a zoa me lebga ned n zomba a Wedmoaag n na n dig-a. B sēn tar taab rigbu, neda Wedmoaagã wa n yaame, ti be wã ket n pugd-a. Tı raoã yeel a Wedmoogã : «Sã n yaa m ba ne m ma n da foo n kō maam bi f ra sak ti yãnd paam maam ye».

Wakat kãng la biigã kēemã bãng a yame t'a yaoã be yell puga. T'a tik n yik n dik a Bug-raoogo n bob n yik zoamb a Wedmoaagã n dik sorã n na n babs-ba. La a wa n tool n ne b sēn wat ti wubsgã toke. T'a yãnese, n maneg a Bug-raoogã n tees n gūudē. La a yaoã wa n puugame t'a kēema kell n tees Bug-raoogã ned ning sēn pugdã wã zug n wē, ti Kīnkīrgã yak n lvi n ki.

Gūus-y ne zoodã yōgbo

12 – Nem-koaas Kɪbar

Nem-koaas a ye n wa n da Naafɔ, la a yāk a yam n yeel t'a pa na n ku naafã Zōog sēn be zīg ningã ye. La a yikame n na n kēn n kē Weraoogã ne naafã n na n bao zīg ning Zōog sōn kae n ku-a.

La a bi-bilf yikame t'a na n tũ-a-lame, la a baoã tōdgame. La biigã baoa tompeglem n ning a baoã korgã pug n yaool n poog vō-bil korgã tēngre, t'a baoã sãn na n loog bi a tōog n tũ tompeglmã vūkã n pug-a.

Raoã sɪd wa n yikame n duk a korgã n bobɛ, n pida a Naafã wīr n tat n kēed Weoogã. La a biigã yikame n get tompeglmã vūkã n pugda a baoã. A baoã sēn waa n wēneg n yã a biigã t'a pugd-a wã , a pa le tōe n yeel biigã ta lebg n kul ye. Bala b zoe n be Weoogã suka. La b naaga taab n tar kēna marsã.

La raoã wa n yeela biigã t'a sã bīndu ti b ges zōosã sã n na n waame. La biigã sãame ti zōosã yɪ wã ã ã n wa. Tɪ raoã yet Naafã kuub zīg pa ka ye. Tɪ b le tar kēn n tar kēna. A le wa n yeela biigã t'a sã, ti biigã sɪd sã, la Zōog baa a ye pa wa ye. La raoã yeelame ti Naafã kuub zīg taame marsã. B sɪd naaga taab n loe Naafã n lub n kudga ne Suuga. Raoã yaool n tuma biigã t'a ti mok bugum n wa ti b sē naafã Sãoore. Biigã kēngame n ti mik ti bugmã soab yaa Kīnkīrga, la a sokame : « ānna n wa n kogsd m yēdga ? ». Tɪ biigã leoke : « Yaa m ba n tum tmaam ti m wa mok bugum n wa t'a sēn Sãoore ». Tɪ Kīnkīrgã sok-a : « M sã n wa n na n paamame bi ? ». La biigã leok-a-lame : « N yē ». Kīnkīrgã sēn ti ta b zīg wã a yeel-b-lame : « Rɪk-y pu-teedã n wa ». Tɪ b rɪk n kō-a t'a reeg n vole. N le yeel-ba : « Wa-y ne geyã ne bāgdã ». Tɪ b kō-a t'a reeg n vole. N le yeel-b yasa : « M data zugã ne gāonga n paase » ; Tɪ b rɪk n kō-a la b na n zoe. B zoe n

ti kēe roog a ye pug n na n solge. Mik roogã yaa Kĩnkĩirga roogo. A sēn wa n ta, a maaga a meng n wob nemdã fãa laag pugẽ, n yaool n duk a sag-rok na n moe sagbo. A sēn moẽ n sa, a rika laagã ne rubã n bĩng a poorẽ wã.

La biigã ne a baoã sēn da solg pĩrã poorã rika rubã n dı. Al ti zēedã wa sa. Nemdã yĩnga zēedã sɪd d yu noogo. Biigã yikame n na n bõos zēedã. T'a baoã yı tao-tao n yeel-a t'a ra mak ti Kĩnkĩirgã na n ku-b lame. Tı biigã zĩẽ n zĩẽ n wa kelme : «Pug-yãanga ! m kot-y la zēedo». La Kĩnkĩirgã yikame n wudg n ti yeel Werũmsã fãa ti : « Pug-yãang n kot-y la zēed n be m doog wã n dat ku maam ». Werũmsã fãa waa n tigma taab n wa gũbg roogã n na n gese. B yaool n tuma m ba Yõngre t'a ti ges bõe n be roogã puga. La Yõngr sēn waa n tar lamsg la biigã yãa n wẽ n ku.

Tı b yeel m ba Yũug t'a kolg n gese. T'a kolg n lebge. Tı b le yet m ba Rãaneg kolg marsã n ges ti yẽ yublã wogmame ; t'a sɪd kolg ti biigã fiuug-a yublã ne Suogã. Tı m ba Rãaneg tar po-tulli n ti lvi zoko.

Tı Yugõmpelã yet Wobdã zoe bilf-bilf ti bãmb na n wa lvi b na-bogdã pusẽ n pa tõog n yi ye.

13 – M ba Soaamb ne m ba katr

M ba soaamb mii n da kēngdame n tāood Wār ne m ba Wobgo ; la Soaamb basdame ti Wobg kuud-a. Bala, Wobg sã n ku-a, a laadame n basa a yēdgã ti yaag ti m ba Soaamb tũ n kē n tōsd-a nemdã n kuus n ti kōt a pagã t'a rugd ti b wãbdē.

Daar a ye, m ba Katr pagã wa n na n bōosa bugum Soaamb zak wã, la b yãka nemdã n kō-a. La Katr pagã sã n ta sorã zugu, a wãbda nemdã fãa la a ruud n kiis bugmã, n lebg n wa bōos bugmã yasa. La b sã n kō-a, a sã n le ta sor wã, a wãbda nemdã la le a ruud n kiis bugmã n lebg n wa. A sãn wa n wãb n tug marã la a yaoold n na n zã nemdã n kul n ti kō a sũdã. M ba Katr me sēn lemb n mik ti yaa noogã ; a soka a pagã : «Änna n kō foo nemdã ?» la pagã yeelame ti yaa m ba Soaamba.

M ba Katr sãda yibeoog pĩnd n ti sok m ba Soaamba : « Fo maanda wãn-toto n paamd nemdã wusg woto n wãbd ti sekd-fo, la f le tōe n yãk n kōt f taaba.»Ti m ba Soaamb yeel-a : « Kul la f wa beoog ti d kēng n ti bao nemdã ». Katr sãda yibeoog pĩnd n wa nek Soaamb ti b na n kēng n ti tão wãrã ne m ba Wobgo. La Soaamb sēn le ta, a sũd le basda a meng wakat fãa ti m ba Wobg tāood wãrã kuud-a. La b sēn tar tãoob n tar tãoobo, m ba Soaamb le basa a meng ti Wobg ku-a n bas n la n yaag a yēdgã woo o ! Ti Soaamb ne Katr yik n kē. La m ba Soaamb yeela m ba Katre : « Da tōsg sũurã sēn yaa kaamã ye. Da mak n sus yamã me ye ». B sēn wa n tar nemdã wōrsgo, m ba Katr zoe bõn soaba sēn kēng n ti wōrg sũurã., ti Wobgã yēdga page. B sēn pa le tōe n yi wã yĩnga, m ba Soaamb kēe pu-bilã pugē n na n solge. Katr me kēe pu-bedrã pug n solge.

La we-gōodb n wa n gō n ti yã m ba Wobg sēn n ki dıga, ti b vu-a n kēes Tug maasem tēngr n na n pase. B sēn wa n pas-a n sa, b kō biigã pu-bilã t'a ti lob-a bokã puga. Biigã sũd rıka puurã n na n ti lobe. A sēn n wa n kolg bokã la Soaamb yeel-a : « Da lob yambē n ka ye, sãag n kēng taore». Ti biigã loog n

dabd taoor n na n tu lob-a begd wã., t'a yeel-a yasa : «Sãag taoor yasa». Tu biigã sid be ne a taoor sãagr n tu ta zĩ-peel pug n fãeeg-a be. La m Soaamb yu tao-tao n pãrg pu-bilã n yu purs n yi n lebg n wa ta n yeel nebã : « Yãmb pa ne pu-bedrã ? Ned kam fãa rik raog n wa wẽ-a n ges bõe n be a pugẽ ». La ned kam fãa baoa raog n wa. La m ba Soaamb kõ noor tu b naag taab n wẽ puurã. La m ba Katr zĩnda pug wã n keleme wui i i; la a kiime. B yaool n pãrga puurã n duk m ba Katr n maneg n paas m ba Wobg nemdã n kul n tu ruge.

Rẽ yĩnga, pa f nin sãn ne fãa la f rut ye.

14 – Bi-bug a yembr kibare

Bi-bug a ye n paam zunoog tu Wēnnaam ning a barka t'a sing tolbo n daad ki, bengala koodā buud toor-toor n paas ne rūmbōoneg n læbdē tu sid tar barka.

La yuum piig loogr poore, a arzekā sid fuga sōma. La raoã sēn da tar sulg-n-meng yīng kitame tu nebā da waood-a. Da yaa ned me sēn da get a roagdba yelle sōma. La neba wa sungame n yet raoã: « Haya, fo sān pa gilm n bao koglem-n-menga f bæebā na n kuv f lame wala b sām f paoongā ». La rē teka, raoã pa le tōe n gūs sōma ye. Tu bala a ra tara tags wusg a mengā ne a paoongā zugu. T'a na n dik yellā n togs a zoa a yembre . La a zoa wā yāag-a lame tum soab nengē n tı ta n togs b zuloegā.

La tuma soab yeel-b lame : «Yāmb sēn ta ka wā bı y da le maan-y yur ye, n yā yānd ye, yāmb yellā mangame. Tum ning mam sēn na n kōo fooma, fo sā n wa n lebg n ta yiri bı f ning-a bēer n dı la f tall raodo. Ned sā n bao n na n maan foo wēng marsā, wēngā na n leba a soaba. La tumā kisa fo sēn na n kāab ned wēnga; bala kāabgā na n paama pidsg a soab vumā puga».

B sēn sid reega tumā n kuli, b sid tı maana wa a sēn togsā. La biigā sēn bāng tu ned a to pa le tōe n maan yē wēngā, wuk-n-meng kē-a lame t'a toor pa le be ne ned a to yas ye. La moos maan b yel-bünd tu « Lar sā n noome a to n kēe-a saala». A tum yoodā wa nebā kāabgā la b paorā, Wēnnaam bas-a lame t'a paoongā sat n dabda, t'a zakā pugē wom taab pa le be yē ne a pagbā suk ye.

Bi-bugā yōor yu koēega, bala a pa le tōe n vumda wa a sēn da tar ligda wakat ye. Da lebga sūtoogo, rubā pa le yaa sōma wa pīnd ye. Yē ne a zīnd-n-taasā la tēngā nebā da yaa beem.

Gūs-y ne y vumā zāabo

15 – M ba Baag ne m ba Boεεga

Sēn deng ti Baag ne Boεεg lebg beem, Baag ne m ba Boεεg ra yaa zoodo. La ba-kānga ra tara yam n yuud baasā taabā fāa. La sã n yaa ne m ba Boεεg yē, yaa buyāansā boblg bala. Tı b yet m ba Boεεg tuumd yaa bu-yāansā boblgo a pa tar yam ye.

B yiibā fāa waa n tūu taab n tog sore. B sēn wa tar kēn Weoogā puga, yaams la koyūud waa n yōk-b lame, la b yāa tug sēn tar maasem ti b kēng n na n tı vuus a tēngre. La b sēn ges b taoore, b yāa Bulga ti koom be a pugê, ti b fāa loog n ta. La Bulgā sēn da zulum bilf yīngā, b dat koom n yū la, la b sã n kē ānna n na n yiis bāmba. La Baag yeela m ba Boεεga : « D kē n yū koomā, mam tara yam d sēn tōe n maan n yi ». Tı b fāa sıd be kōome. B sēn wa n yū kooma n tige, m ba Baag yeela m ba Boεεga : «Tēeg f naoā n teeg bulgā n maneg f yublā ne f yulā n tees tırg wa radg ti mam du n tag n yi. Tı mam sã n yi n sa bı m tak foo marsã n yiisi». La Boεεg sakame n tēeg a meng ti Baag du-a n tag n tū n yi.

M ba Baag sēn ta ying n sa, a yu tao-tao n yeel Boεεgā : « Fo sã n tar yam wa fo sēn baood pagbā toto wã, fo ra togame n tags ti tōnd yaool n kē Bulga pugê. Maam yēe maana yam n fāag-m-menga ; Fo me bāng f sēn na n maaneg n yi. Wēnna kōd wakate.

Fo sã n na n tum tuumde, bao n bāng a baasgā nananda

16 – M ba Soaamb la m ba Katr

Daar a ye, Noosã maan b tigri n na n sao. La m ba Soaamb kēng ne Kunde, Koom ne Gūug n ti ta n puus-ba. La Noosã soka m ba Soaamba : « Yaa noog ne Kunde, Koom la ne Gūugu ? ». La m ba Soaamb leok-b lame : « Kundã yaa sēn na n tar n wēedē ti yāmb saoodē. Gūugã yaa n na n tar n gūud yāmba, Koomã yaa n na n tar walgd zīgã ti wubsgã ra yikd n ye. ». La m ba Soaamb wa n sunga Kundã wēebo al ti Noosã tar saooga. M ba Soaamb waa n basa Kundã wēebo, la a yi tao-tao n du tugã ne koomã n walge. Noosã zoe n kēe roogē n tēed ti yaa saaga. T'a sig n dik a Gūugã n kē n pāb noosã n ku n wok n sui a Waoogē n kul n ti kōo a pagã t'a maneg n dug ti b wābe.

M ba Katr pagã waa n na n moka bugum m ba Soaamb zak wã. La b yāka nemda n kō-a t'a kul n ti wāb ne a sūdã. La m ba Katr yeela a pagã : «Ad nemdã yaa noog de ». La a pagã sūurã puugame t'a yeel-a : «Fo ka bark ye. Fo taaba fāa wat n kōt b pagbã rīb wakat fāa, la fo zi n wa ne rīb ka ye ».

M ba Katr sādame n ti pig m ba Soaamba soke : «Fo maand a wān toto n paamd nemdã woto fāa fāa n wat n dit ne f zak-rāmba ? » La m ba Soaamb yeel-a lame : «Beog bi f wa ne Kunde, Koom la ne Gūugu ti d kēng ». Katr ti maka gōem n kong n yik n yōgneg bugum n wa yeel m ba Soaamb ti beoogã wēegame la a yik ti b looge. Ti m ba Soaamb yeel-a : « Kēng-y ti pug-yāang sān tīs bi f wa ti d looge ». M ba Katr ti bao wa tīpar n to kēng n ti ning pug-yāang kokorē. La pug-yāang tīsame t'a lebg n wa yā m ba Soaamb n yet t'a yik ti b looge. Ti Soaamb yeel-a : « Kēng ti Noraog sã n kum bi f lebg n wa ». M ba Katr kēng n ti wēooga noraog kokor ti noogã kelme, t'a lebg n wa. M ba Soaamb yaool mak n kongame n yik ti b tū taab n looge.

La Soamb yeela m ba Katre : «Fo sã n ta bi f puus-b fãa. B sã n sok teedã fo sãn zãada yelle, bi f yeel-ba : «Kundã yaa n na n tar n wëedë ti y saoodë, koomã yaa n na n tar walgd zïigã. Gũugã yaa n na n tall n kẽ n pãb yãmb n ku »

B sãn wa ta, m ba Katr puusa noosã, ti b sok-a : «M ba Katre ! Kundã, Kooma la ne Gũugã yaa n na n tar n maand bõe ?». Ti m ba katr yeel ti yaa n na n tar n walgd zïigã ti wubsgã da yit ye. Gũugã yaa na tall n kẽ n pãb yãmb n ku».

M ba katr wa sid singa Kundã wëebo, ti Noosã me sing saogã wa yell ka be ye. La m ba Katr wa n yikame n dik koomã n walge, ti Noosã zoe n kẽ roogã pug n yu tao tao n pak fenetrã n bas vuugo. Katr me yu tao tao n wa ta n na n pãb-b ne Gũugã. Ti Noosã tũ fenetrã n yi ti b kôbdã suug n pa. M ba Katr sãn yã rë wã a tēedame ti yaa noosã t'a kool n sui a Waoogẽ n tall n kuli.

A sãn ta yiri, a yeela a pagã : «Vaag baag-bendã n lob tãn-puur wã ti ri-bed waame». La a pagã sid vaaga baag-bendã n lobe. La m ba Katr sãn zuk Waoogã, n pëeg no-kôbdã n tēed t'a na n yãa noos a pugẽ wã, a pa yã baa fi ye. T'a sũurã sãam t'a yãs su...

17 – M ba Soamba, Weoog-naab la m ba Katr

B fãa naaga taab n ko ki n ning Baoor tu pidi. La sën deng tu ned kam fãa leb a yiri, b kõo taab sek b sën na n lebg n wa puɪ ki wã.

La m ba Soamb lebgame n wa kē Baoorã pug n dɪ ki wã n kel kɪdga. La sekã daar sën wa n ta, b fãa sɪd waame n na n puɪ ki wã. La b sën luk Baoorã pugã, b mikame tu ki wã kella kɪdga. Tɪ b sok ned fãa n na n gese bānge, ānna n dɪ ki wã.

La b soka m ba Katre : «Yaa foo n dɪ ki wã bɪ ? ». La m ba Katr leokame : « Ayoo ! Mam sën yi ka badaarã, mam kēnga keedē, n yi keedē n kēng yōobē, n yi yōobē n kēng budbē ; n yi budbē n kēng koobē ; n yi koobē n kēng beng rɪgsgo ; n yi beng rɪgsgo n kēng kēebgē ; n yi kēebgē n kēng koolgē ; m sën na n wat la woto ». La b soka m ba Soamb ne m ba Weoog-naaba tɪ bāmb me leok wa m ba Katre.

La b sën na n maan bũmb ning n bāng ned ning sën dɪ a ki wã, b rɪka ka-kellã n pãb n yelg n maan zom-pārg n ning Wamd pug n dɪk n dogleg Nobg paasē, n yaool yeel ned fãa t'a yɪk n zʊʊg zomã ne Wamdã. La Katr ne Weoog-naab tōog n yɪkame n zʊʊg Wamdã ne zomã tɪ bũmb ka maan ye. La m ba Soamb sã n yet t'a na n yɪk fãa a pa tōe ye, t'a yetē : «Yaa Fũugã n liib maam». N yãk Fũugã n dɪgleg n le yet t'a na n yɪk n pa tōog ye. N le yeele : « Yaa mam puglã n liib maam».

B fãa wa n bāngame marsã tu yaa m ba Soamba n dɪ ki wã. Tɪ b na n dig-a. B sën tara a ribgbã, b tu wa n yãa no-miidu; la m ba Soamb yu tao tao n yeel-ba :

« Yãmb basa rub n digd maam zaalem ». Tı b fãa naag taab n sok-a : « Rubã bεε ? » Tı m ba Soaamb yeele : « Ad nob-miidu ».

La fãa kēe nob-miidã wãbr n bas tı m ba Soaamb zoe n solge.

18-M ba Soaamb la m ba katr

M ba Soaamb ne m ba Katr wa n yii gōobo. La Soaamb da reng n bao wa Kazēeg zug n ning a Waoog puga. B sēn wa n tar kēna, b ti yāa Bōn-yēeg kamb a yuib n duk n sui b waoosā pose.

La m ba Soaamb yeela Katr : «D kaoog Bōn-yēegā kamba zutā». La Katr sid yu tao tao n kaoog a rē wā zugu. La m ba Soaamb tumame n kaoog ka-zēegā zug ti sak pōra, ti m ba Katr tē ti yaa sida. B wa n kēname n ti seg m ba Bōn-yēega. La a sok-b lame : « Yāmb ka yā mam kambā ». Ti m ba Soaamb leok-a : D yāmd-b lame ». Ti Bōn-yēega yeel-ba : « Bi Kō-y maam n kamba ». la m ba Soaamb yu tao tao n wōog a rē wā n kō. Ti b yet m ba Katr wa ne a yembrā. Ti Katr wōog a rē wā n mik t'a kiime, a yu tao-tao n yeele : « A laada a laada ».

Ti Bōn-yēega be m ba Katr rigbu. Ti m ba Soaamb lamsd n pugda. La katr wa n zoe n ti kēe yoor bokē. Ti Bōn-yēegā ne Soaamb na n tu bokā. B sēn wa tar bokā tuub n wa kolg m ba katre, b baoa yamsem ne tıpar n to n puus Katrā boka puga. La m ba katr me zīnda boka pug n kok n lebs n puus-ba. Ti Bōn-yēega kok n lembe, n bas yeel m ba Soamba : « Ad katrā fūnfuudā noomame di ». Ti m ba Soaamb leok-a : « A sāoorā noom n yuda ».